

**ROZSZERZONA ODPOWIEDZIALNOŚĆ
PRODUCENTA (projekt UC100) - czemu nie
jest korzystny dla mieszkańców**

Czym jest ROP i dlaczego to ważne?

- W gospodarce odpadami obowiązuje zasada „zanieczyszczający płaci” – producent, który wprowadza produkty w opakowaniach na rynek powinien pokrywać koszty powstałych z nich odpadów. Tak właśnie działa ROP;
- ROP w szczególności obejmuje finansowanie kosztów zbiórki, sortowania, przetwarzania wybranych kategorii odpadów oraz kosztów edukacji, jak i kosztów organizacyjnych, administracyjnych;
- W Polsce system ROP wciąż funkcjonuje w ograniczonej formie – tzw. „mały ROP”, co oznacza, że większość kosztów systemu ponoszą dziś mieszkańcy i gminy, a nie „zanieczyszczający”;
- **Kluczowym pytaniem jest zatem: jak wprowadzić ROP tak, aby realnie obniżyć opłaty mieszkańców?**
- **ROP to nie jest spór branżowy - to decyzja, czy zostaną obniżone rachunki mieszkańców. Wypracowanie dobrego systemu ROP jest możliwe w ramach prac nad UC100 – nie trzeba od nowa projektować systemu, ale wystarczy wprowadzić poprawki.**

Dlaczego UC100 miał tyle uwag (kilkaset)?

Brakuje bezpośredniego obowiązku przekazania środków na obniżenie opłat mieszkańców za odpady, czyli mieszkańiec nie ma zapewnionych niższych kosztów odbioru odpadów → środki z ROP mogą nie przełożyć się bezpośrednio na niższe koszty systemu gospodarowania odpadami dla gospodarstw domowych;

Kontrowersyjne i nieprecyzyjne propozycje w UC100 (wiele dokumentów poza ustawą) → mogą prowadzić do sporów między interesariuszami, a nawet zablokować wdrożenie systemu ROP;

Brak ustawowego mechanizmu ustalania i redystrybucji pieniędzy → **niejasne, uznaniowe, potencjalnie korupcjogenne**, zasady zwrotu pieniędzy (kosztów zagospodarowania odpadów opakowaniowych) do gmin i podmiotów zagospodarowujących;

Centralizacja systemu w jednej instytucji (w Polsce NFOŚiGW), która nie sprawdziła się w UE w wielu modelach → tworzenie odgórnych zasad systemowych w aktach pozaprawnych. Istnieje ryzyko, że **niektóre gminy (a w konsekwencji i mieszkańcy) nie otrzymają wsparcia albo otrzymają niewystarczające wsparcie.**

Dlaczego warto wprowadzić poprawki zbieżne z postulatami Sprawiedliwego ROPu?

Element systemu	Sprawiedliwy ROP – model najszerzej popierany	UC100 bez poprawek
Pieniądze	Szacowane środki dla gmin wyniosą ponad 3 mld zł , czyli ponad 3 razy więcej niż w projekcie UC100;	poniżej 1 mld zł według OSR
Mieszkaniec	Gwarantuje mechanizmy obniżające wprost opłaty ponoszone przez mieszkańców, szacunkowo o około 200 zł rocznie na gospodarstwo domowe;	Brak gwarancji obniżenia opłat, pieniądze będą „znikać” w systemie. Obniżka o ok. 60 zł rocznie na gospodarstwo domowe nie zrekompensuje wzrostu cen;
Producenci	Finansują system, ponosząc pełną odpowiedzialność za odpady opakowaniowe i rzeczywiste koszty ich zagospodarowania;	Wnoszą opłaty do scentralizowanego systemu zarządzanego przez NFOŚiGW. Ograniczone powiązanie opłat z rzeczywistymi kosztami systemu, brak zasad;
Transparentność systemu	Wysoka, jasny przepływ pieniędzy i klarowne role uczestników systemu oraz zapewnienie kontroli przez publicznego administratora systemu (NFOŚiGW);	Niska, omnipotencja NFOŚiGW, grożąca ryzykiem uznaniowości i dowolności działania;
Efekt dla samorządów	Przewidywalny budżet i stabilne finansowanie, zadowoleni mieszkańcy, korzystający z mniejszych opłat;	Ryzyko sporów o wysokość środków w przypadku różnych gmin i opóźnienia w ich wypłacie;

Kompromis i bezpieczeństwo dla mieszkańców oraz samorządów

- Wykorzystanie modelu Sprawiedliwego ROPu umożliwi wprowadzenie modelu transparentnego i uwzględniającego wszystkich uczestników systemu:
  - Pieniądze trafiają bezpośrednio do systemu gospodarki odpadami i pozwalają na realne **obniżenie opłat ponoszonych przez mieszkańców**;
  - Uwzględnia dorobek Polski w gospodarce odpadami (ewolucja zamiast rewolucji) - opiera się na istniejącym systemie gospodarki odpadami i nie wymaga jego kosztownej przebudowy;
  - Efekt dla państwa: to stabilny, łatwiejszy do wprowadzenia system, mniej sporów oraz wdrożenie modelu zgodnego z wymogami UE.
- Poprawki umożliwią też refinansowanie poniesionych kosztów w oparciu o weryfikowalne dane, a nie w oparciu o bliżej nieustalone kryteria (**UC100 wskazuje jedynie „za co”, ale nie ustala „jak”**).

Postulaty i konsekwencje dla rynku

Postulaty

- Wprowadzenie rozwiązań Sprawiedliwego ROPu, opracowanych przez praktyków dostrzegających całości uwarunkowań gospodarki odpadami, umożliwi implementację rozwiązań gwarantujących **kompromis, transparentność, przewidywalność i stabilność systemu dla wszystkich jego uczestników;**
- ROP powinien realnie obniżyć opłaty ponoszone przez mieszkańców;**
- NFOŚiGW jako administrator i księgowy (liczy i przekazuje), a nie jako niekontrolowany podmiot uznaniowo decydujący o przyznawaniu środków i pełniący rolę organizacji odpowiedzialności producenta.**

Konsekwencje UC100 bez wprowadzenia poprawek

- Brak gwarancji niższych opłat → niezadowolenie mieszkańców;
- Ryzyko opóźnień i sporów o wysokość środków → ogólne poczucie niesprawiedliwości;
- System nieprzejrzysty → ryzyko korupcji, niestabilności, uznaniowości.**

Kluczowe uwagi PIGO do UC100

- ❧ **Środki z ROP trafiające do gmin powinny być bezpośrednio przeznaczane na obniżenie opłat dla mieszkańców, bo to oni dziś pokrywają koszty systemu;**
- ❧ **Ustawa powinna jasno określać zasady kalkulacji kosztów systemu. Powinny być one wyliczane zgodnie z przepisami unijnymi, na podstawie przepisów ustawowych, a nie dokumentów pozaprawnych;**
- ❧ **Ustawa powinna jasno określać zasady obliczania opłat producentów oraz finansowania kosztów ROP, tak aby były one przejrzyste, weryfikowalne i oparte na zasadzie kosztu netto;**
- ❧ **Należy wprowadzić skuteczny nadzór nad NFOŚiGW, jasno określić jego odpowiedzialność oraz ograniczyć jego rolę do administratora systemu, a nie organizacji odpowiedzialności producenta;**
- ❧ **Należy zapewnić pluralizm instytucjonalny – zachować rolę samorządów, organizacji odzysku i innych uczestników rynku w systemie;**
- ❧ **Nie należy likwidować organizacji odzysku opakowań, które od lat skutecznie funkcjonują na rynku.**

Polska Izba Gospodarki Odpadami

pigo

DZIĘKUJEMY!

biuro@pigo.org.pl

pigo.org.pl

